VIII. évfolyam. Celldömölk 1912 március 31. 13. szám

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön
ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemü pénzilletékek.

Következtetések, tanulságok.

Mostanában az egész világ Nagybritánia felé tekint, ahol Anglia és Skócia bányakerületeiben oly bérharc folyt, minőnél kiterjedtebb, vészesebb és végzetesebb még nem igen fordult elő. Tudvalevő, hogy a sztrájk kizárólag béremelés körül forog. Évtizedek óta folyik az angol bányákban a béremelésért küzdő harc, mindig ujból és ujból kisebb nagyobb sztrájkok törtek ki s lassan bár, de biztosan javitották a munkások jövedelmi viszonyaikat, mindazonáltal sohasem érték el azt, amit tulajdonképen akartak: a pontosan megállapitott, változhatlan napibért, a minimálisan (legkisebb fokban) meghatározott keresetet. A bérharcok csaknem mindig egyformán kezdődtek és végződtek. A munkások egy fél vagy egy egész schillinggel többet követeltek és végül kompromisszum (megegyezés) létesült, mely minden fölszinre hozott tonna szén után nagyobb jövedelmet biztositott nekik.

A bányászok most már erélyesen és elszántan követelik a minimális bér megállapitását. Azt mondják, hogy mig ez el nem érik, gazdasági helyzetök sohasem egészséges, egzisztenciájuk (megélhetésük) nem lehet rendezett és családjaik nincsenek biztositva éhség és gond ellen. A bányákban gyakori az üzemnek előre nem látott időleges beszüntetése, sürüen fordul elő, hogy nehezen kiaknázható, a rájok pazarolt fáradalmakat meg nem fizető rétegekre és sokszor órákon át tétlenül kell maradniok a bányászoknak, kik ez idő alatt nem szállithatnak szenet fölszinre és a mai bérrendszer szerint el kell hagyniok az aknát, anélkül, hagy annyit kerestek volna, amennyi életföntartásukra, lakásbérre és gyermekeik nevelésére szükségök volna. Csak a minimálisan megállapitott kereset segithet a bajon, csak a biztositott jövedelem szolgáltathat fáradságos, ezer veszedelemmel járó életüknek gazdasági alapot. Igy tehát egész Anglia és Skócia összes szénbányászai követelik a két és kilenc korona között váltakozó napibér biztositását és január végén egy hónapra, tehát február végére fölmondták szolgálatukat.

Ez az egy hónapra való fölmondás oly mozzanat, melyet nem szabad figyelmen kivül hagyni, mert azt bizonyitja, hogy az angol munkástömegek nagyszerüen szervezettek és érettek. Bizonyos, hogy helyzetök a fölmondás következtében rosszabbodott, bizonyos, hogy a bányatulajdonosok rengeteg készleteket halmoztak föl, ami a munkásokra nézve nem lehet előnyös, — a bányászok azonban ennek dacára sem voltak elhatározásuktól eltántoríthatók. S különben nem is igen lehet ezuttal sztrájkról beszélni, mert e szó: »sztrájk« alatt rendesen erőszakot és törvényelleneset értenek, mig ezuttal abszolut (föltétlenül) kifogástalan, előre hirdetett párbajról van szó.

A föld méhében dolgozó munkások hada szabad ég alá vonult és magukra hagyva, mélabus csöndben, mint a sirok, maradtak azok az aknák, melyeknek máskori élénksége nyujtotta a modern kulturának annyira szükséges, annyira nélkülözhetetlen erőforrásait. A bérharcnak már első napjaiban is érezhetőkké váltak következményei. Az összegyűjtött szénkészletek nem bizonyultak elegendőknek az igények kielégitésére. A vasutak szénhiány miatt megszoritják üzemeiket és a tehervonatok csak 15 kilométer gyorsasággal haladnak, hogy szenet takaritsanak meg; egyik gyár a másik után szünteti be

Én — a klárinétos.

Irta: Suba Zsiga.

Az én becsületes nevem Rózsa István, — de mindenki csak Pistának hiv. Foglalkozásomra nézve klárinétos vagyok, — mit oly lelkemből fuvok, mint idő a szelet. Születésem cigány, — de testem, lelkem s érzelmem tiszta magyar, mert én is bevándorlott vagyok, mint a magyar s talán épen azon tájékról, honnan a magyar szedte fel a sátorfát. Amint-hogy a foglalkozásom kicsiny, ugy testben is kicsiny vagyok; de azt mondják, hogy olyan satnya gyerek voltam, hogy nem értem egy pipa dohányt s az lehet is, mert édes apámtól tudom, hogy bábám, tiszteletdijban csak egy véka korpát kapott értem, emlékszem azonban, hogy nagy volt az életösztönöm s mindenki mondta, hogy nagy talentummal áldott meg a teremtő, mert mikor édesapám a gordonkás bácsival a világ teremtése felől, meg Ádámról és Évaról beszélgettek, én — abból indulva ki, hogy ily nev sok van a cigányok közt, azt kérdeztem tőlük, hogy Ádám nem volt-e cigány klárinétos? s midőn kérdésemért jól kinevettek s megmagyarázták, hogy nem tudják, én folytatólag azt tudakoltam, hogyha Ádám volt az első ember, ki volt neki a bábája? . . . Később pedig, mikor szegény boldogult édesanyám, — kire most öregségemben is hálával gondolok — szabad időm alatt imádkozni tanitott, a »Hiszek egyben« előforduló »Pontius Pilátus« annyira az észbeli tehetségemre nehezedett, hogy még férfi koromban sem tudtam, hogy mi vagy ki lehet az a Pontius Pilátus.

Minden satnyaságom mellett azonban felcseperedtem s hogy hosszu életü és szerencsés leszek, megjövendölték a cigánysorbeli asszonyok, azzal magyarázván a személyemre vonatkozó jövendöléseiket, hogy későn nőtt a fogam, nem volt leragadva a fülem fülbevaló tartója s csak két éves koromban tanultam meg járni. Tiz éves koromban már tudtam klárinétozni, tizenöt éves koromban pedig a széplányoknak szólóztam s mikor 3×8 éves lettem, betöltött a 6×8 s akkor Rózsika után érdeklődtem.

Ez a Rózsika, a legszebb cigányleány volt a cigánysorban, ki után Lajcsi, a bandabeli primás is érdeklődött s hogy én szeretteem, nem csoda, mert kerek kreol arca, csillogó fekete nagy szeme, pici piros ajka s gyöngysor fogai, — még a magyart is megtántoritotta. Én ezelőtt a Rózsika előtt szerettem leginkább klárinétozni, de amikor neki fujtam, ő olyan keservesen sóhajtozott, hogy a szivem ugy dobogott, mint aki lépcsőn fut fel s hirtelen megáll; hanem Rózsika nem azért sóhajtozott, mert nem jól tudtam neki fujni, hanem azért, mert Lajcsi elment s beállott honvédnek. Én ezt ugy tudtam meg, hogy azt mondta nekem egyszer Rózsika: — tudod-e Pista, hogy Lajcsi nincs hon? . . . Tudom hát, de azt nem tudom, mert nincs honn s mért hagyta el hir nélkül a bandát. Mire azt felelte, hogy: veszélyben a haza s elment beálni katonának, hogy ő is segitségül legyen a megmentésnél és sóhajtva tovább magyarázta, hogy tudja, miszerint Lajcsi nem is jön haza, — mig veszélyben a haza s rábeszélt engem is, hogy tegyem le a klárinétot, vegyek puskát, panganétot és siessek felkeresni Lajost s segitsek megmenteni a hazát.

Még akkor nem tudtam, hogy mi az a

üzemét szénhiány miatt és igy szaporitja a munkanélküliek számát; a kikötőben vesztegeltek a kereskedelmi hajók és nem mehettek ki a tengerre, mert nem volt szenük s igy a bányamunkások sztrájkja kemény kézzel nyul bele a közélet minden ágába, megbénitva mindent és lavinaként egyre nagyobbodva.

Csak ilyen pillanatban, melyek az egész országra nézve nagyobb gazdasági szenvedelmeket tárnak föl, mint a háboru, jut a közönség annak tudatára, mennyire függünk azoktól a férfiaktól, kik a föld mélyében, örökös sötétségben, illetőleg mécsek világitásánál keservesen fáradoznak, hogy a Nap fényének örvendező emberiségnek lehetővé tegyék a mai kulturéletet.

Félő, hogy nálunk Magyarországon is, — bár távolról sincs olyan iparunk, melyben hasonló tömegmozgalmak, mélyek mint a gépfogak, mint okok és okozatok egymásba kapaszkodnak, — a szociális kérdés egyre féktelenebbül fog a nyilvánosság lelkiismerete elé törni. A hovatovább türhetetlenné váló helyzet az elégületlenség kitöréseinek megelőzését teszi szükségessé és jó volna ha közéletünk vezetői nem mulasztanák el az elrettentő angol példából a tanulságokat levonni.

Községek és a közegészség.

A közegészség ügyében legfontosabb teendőnk tehát az állandó köztisztaság. Ezt az állandó készenlétet emlitettük, mint óvatosságból követendő köztisztasági intézkedéseket.

Ez az állandó készenlét vérévé teszi az embernek a tisztasági érdeket annyira, hogy önkénytelen is rögtön a kellő lépést, mozdulást végzi az ember rendellenesség láttára, mint az a mozdonyvezető, aki a vonat haladtakor hirtelen bajt sejt és önkénytelen a vonat fékjéhez kap.

Ez az állandó készenlét jellemző tulajdonsága a tudatlanságból kievickélt embernek és minél müveltebb, annál nagyobb benne a röptöni készség.

Ezzel a készséggel tudta meghóditani a ma virágzó alföldi, fertővidéki német községek legtöbbje azt a talajt, amelyen ma az előző pontban emlitett gazdasági és közegészségi viszonyok uralkodnak.

Igen, de ezt nem azzal a magyar jelszóval érték el, amit a magyar ember mond a fiának, hogy: te se légy okosabb apádnál, hanem ellenkezőleg: fiam, légy okosabb apádnál!

És valójában a meglévő nagy külömbség a magyar és német anyanyelvűek falvai között nem a természetes észbeli tehetség külömbsége folytán keletkezett, mert ebben nem külömböznek, azaz ebben egyik sem marad a másik háta mögött, hanem az ivadék-nevelés között levő nagy külömbség keletkeztette.

A magyar tanittatja a gyermekét, mert »muszáj« és *csak* addig, mig muszáj, a német tanittatja, mert a tudás hatalom.

Egy magyar községben sem tapasztaltam azt, amit minden németajku községben láttam, hogy a szülők tömegesen adják gyermekeiket magánórákon való tanitásra is. De igenis láttam azt, hogy ugyanabban az egészségtelen békanyálas libausztatóban szerezte meg a mezitlábas unoka a tavaszi, hüléstől beálló ragadós nyavalyákat, amelyben hajdan ugyancsak az ükapja is megszerezte.

Láttam, hogy épen olyan örömmel küldték a gyereket zsibaőrzésre az iskola elől, mint amilyen örömmel tették az apjával.

Itt van tehát az a pont, ahol szemben áll a magyar falu népe az u. n. értelmiséggel, tehát a »városi« lakóval és a német nyelvű lakosság falvaival.

Mert igaz ugyan, hogy nagyváros on mindig van ragályos megbetegedés, de ez is főként a tudatlanabb elem közt terjed. Amenyiben pedig hullámzó emelkedést mutat: az egyenes összefüggésben van a városi nomádéletmóddal. Tudjuk, hogy városon negyedévenként van lakáscsere és nagyon könnyen rátámadhat az uj lakóra nemcsak a poloska, hanem valami fertőző baj is, de ez az állapot is állandóan javul a fertőtlenitő szerek tökéletesitésével. Falvainkban, ahol egyedüli természetes fertőtlenitő szer a levegő és a nap: a betegségek terjedése egyenesen a tudatlanság és hanyagság rovására esik, mert a legtöbb helyen ugy elzárják a külső levegőtől a lakást, a szobát, hogy oda tiszta levegő és napsugár alig jut be. Az a szűk lyuk, amit ablaknak neveznek el, a legtöbb helyen ugy el van zárva, hogy lehetetlen kinyitni. A legtöbbször be is van szögezve.

Meg kell csak egy sváb lakását nézni. A sváb inkább hideget szenved, minthogy áporodott levegőben legyen.

Pedig falun, ahol csaknem minden családnak külön telke, viskója van: aránytalanul könnyebb volna a helyzet közegészségi szempontból, mint — mondják — városon. És mégis azt látjuk, hogy falun a lappangó bajok elharapódzása és kitörése saját kényétől-kedvétől függ, vagy amint mondjuk: a jó időtől függ; mert mindent a *jó időre* biz a mi népünk.

Nemcsak esőt vár a kicserepesedett földre a mi népünk a jó időtől, nemcsak derült napfényt a hetes esőre, nemcsak araszos havat a megfagyott földre, nemcsak ibolya nyilást a zuzmarás bokor tövébe: a jó időtől várja a szamárkehe megszüntét, a kanyaró, a barányhimlő, torokpenész, heptika, harmadnapos hidegrázás elmultát is. Mintha évezredes ernyedtség vett volna erőt rajta. Vagy mintha olyan nagyon kicsi volna a baj, hogy nem is érdemes ellene valamit tenni.

Az ilyen gondolkodás mellett való élet

---

haza s csodálkoztam Rózsikán, hogy azt kivánja, hogy azért áldozzam fel őt; de szép szavai annyira felvillanyoztak, hogy megindultam felkeresni Lajcsit, hogy segitsek neki megmenteni a hazát, de magammal vittem a klárinétom, — ez egyedüli jószágomat is. Én tehát utaztam, de nem tudtam, hogy miért, a hazáért, Rózsikáért vagy Lajcsért s azt sem tudtam hová, merre. Az uton találkoztam egy sereg különböző öltözetü s kinézésü magyar fiuval, kik közül egy bizalmasabb arcutól megkérdeztem, hogy hová mennek? s miután ez elbeszélte, hogy mily veszélyben van a haza s a Kossuth hivó szavára beszéltek össze, hogy honvédnek álljanak, én is örömmel ajánlkoztam, hogy csatlakozom hozzájuk. Ők a szilimányságom miatt kinevettek ugyan, de a csatlakozást mégis elfogadták.

Mindnyájan Pestre szándékoztunk s utközben porosan, fáradtan betértünk egy csárdába; itt a legényektől megtudtam, hogy most a jelszó: »egyenlőség, testvériség s szabadság«! Az egyenlőség kedvéért mindnyájan egy asztalnál foglaltunk helyet, a testvériség kedvéért bort kértünk és töltöttünk, a szabadságért pedig ittunk s midőn a legények egyike elszavalta a »Talpra magyar!«, engem a jelenet annyia meghatott, hogy hazafias nótákat kezdtem klárinétozni, mire mindnyájan annyira tüzbe jöttünk, hogy alig vártuk már a tüzbe menni s a hazánkért gerjedelem annyira fokozódott, hogy — az akkori filoxera mentes bortól — berugtunk.

Pestre érve, valamennyien beálltunk honvédnek, rögtön honvédő ruhába bujtunk s küldtek a harcba.

Én abba a hadseregbe lettem beosztva, mely a granicsárok ellen a római sáncoknál harcolt. Érdekesek voltak azok a támadások, melyeket mi 16—20 éves bajusztalan ifjak, az atléta termetü, kifent, nagybajuszu 27—30 éves granicsárokkal kezdeményeztünk és vivtunk. A granicsár golyó ritkán talált, mert talán nem is lőttek ránk, de a mi golyóink csak ugy döntötte le a hatalmas granicsárt, mint villám a tölgyet. Ostromok alkalmával pedig a granicsár ugy kivánta, hogy az ő előirás szerinti szurony szegezre attakirozzunk, a miért is helyt álltak s »attak — attak« szavakkal késztettek a támadásra, de mi, attak ide, attak oda kiáltással, magyar vezényszóra s káromkodva, puska aggyal támadtunk szegényekre, mely támadásaink s rohamaink soha ki nem állták.

Hosszadalmas volna mindezt felsorolnom, mit 1848/49-ben átéltem, de büszke vagyok rá, mert kitüntetést is kaptam s büszke vagyok rá, mert ott tanultam meg, hogy igazán mi a haza, ép azért mellőzve a sok nélkülözéseket s harctéri élményeket, melyek közt a klárinétomnak is kijutott az őt megillető szerep, itt csak azt jegyzem még meg, hogy az egész viszontagságos idő alatt nem szenvedtem annyit, mint a percben, melyben Világosnál este sötétben letettem a fegyvert. Mikor e gyilkoló kebelbarátomtól megváltam, megnyilalott a szivem, de nem azért, mintha sajnáltam volna a gyilkoló szerszámot, melynél a klárinétomat mégis többre becsültem, hanem azért, mert láttam, hogy most már igazán veszendőben a haza.

Fegyverem lepakolása után én is elakartam valamerre pakkolni, de a német azt mondta, hogy: »halt«. Erre nem számitottam, mert én ugy számitottam, hogy most, midőn a hazának minden fiára szüksége van, meghuzódom az én buzaföldes kis városomban s bus magyar nótákat klárinétozva kifuvom az

hasonló a sáros uton való menéshez, amikor az utas egyet lép előre, kettőt csuszik hátra.

Mért haladjunk pedig sáros uton, mikor szárazon is mehetünk? És mért ne menjünk szárazon, mikor látjuk, hogy aki azon halad, az sokkal előbbre megy vagyonban, tudásban, boldogulásban.

És erős, tudásban edzett ivadékkal sokkal erősebben és könnyebben meg tudjuk vivni azt a gazdasági harcot is, amely részben oka a mai közegészségi állapotoknak. És egy ellenséggel mindig könnyebben megbir az ember, mint kettővel.

Elég a megélhetésért való küzdelem is, nemhogy még egy másik, az egészségért való küzdelmet is kénytelen legyen az ember állandóan vívni.

Azért minden községnek, a község minden egyes tagjának szivós, kitartó küzdelemre kell kelnie a közegészség érdekében. A községeknek pedig olyan okos és ügyes közegészségi politikát kell folytatnia, hogy évszázados mulasztását ne csak helyrehozza, hanem az eddigi veszteséget busás kamatokkal tegye jóvá.

S ha legdrágább kincse az embernek az egészség, akkor százszorosan égbekiáltó bün mellette föl nem venni a harcot. Mert nekünk az egészség segitségével kell kivivnunk a vagyont és vele a hatalmat. A nemtörődömséggel ezt a kettőt lökjük el magunktól és tudjuk, hogy a vagyon és hatalom nélkül való ember: szolga. A tudás és egészség nélkül való: rabszolga.

Utas.

Részeg logika. Egy részeg atyafit kidobtak a korcsmából s a pocsolyában elaludt.

Egy idő mulva felébred és igy szónokol: — »Vagy én vagyok én, vagy nem én vagyok én. Ha én vagyok én, akkor kidobtak a korcsmából és alszom tovább, mert be vagyok rugva. Ha nem én vagyok én, akkor én bent iszom a korcsmában, ezt a részeg disznót pedig hagyom aludni . . .« És ezzel aludt tovább . . .

---

utolsó szuszt. Ámde besorozott a német katonának, elvitt Brukkba s én Brukkba tudtam meg, azoknak a hős generálisoknak az ártatlan kivégzését. Na, — erre már megrezzent az egész testem, könnybe lábadt a szemem s elhatároztam, hogy bármi történjék is velem, a németnek nem engedelmeskedem s még nem is klárinétozok; ekkor aztán kimondták, miszerint gyenge testi szervezetem, nem birja a borjut, puskát s nehéz katonai szolgálatot, s igy, miután nem veheti hasznom, elcsaptak.

Én eljöttem haza, az én alföldi kis városkámba, melynek füstje estende a cigánysorra száll, felkerestem Rózsikát, ki azt hitte, hogy a hazáért elvesztem, mikor azonban arról bizonyosodott meg, hogy élek, de Lajcsi lett a háza áldozata, a bal szemével sirt, a jobbal meg nevetett, ennek pedig az lett a következménye, hogy elhatároztuk, miszerint a gyászév letoltével, az élet hátralevő napjait együtt öröljük le.

Gyermekekkel nem áldott meg a teremtő, de azért felneveltem két névtelen leányt s egy már neves fiut, kiket igazságra, becsületre s arra tanitottam, hogy »ag haza minden előtt!«

HIREK.

Személyi hír. Tancsics Róbert bakonybéli apát mult szerdán a helybeli rendház látogatására városunkba érkezett és tegnap délután távozott el innét székhelyére, Bakonybélbe.

Hollósi Rupert apát szentszéki tanácsos. Mikes János gróf megyéspüspök Hollósi Rupert celldömölki bencés apátot tiszteletbeli szentszéki tanácsossá nevezte ki. A kinevezés általános megelégedésünkre szolgál, mert valóban kiváló, széles tudáskörrel és gazdag tapasztalatokkal felruházott férfiut ért a főpásztori kitüntetés.

Jubileumi emlékkereszt. Őfelsége 60 éves uralkodása emlékére a közszolgálatban álló polgári tisztviselők és alkalmazottak részére »Jubileumi emlékkeresztet« alapitott. Ez emlékkeresztet most érkeztek le járási főszolgabiránkhoz, az igényjogosultak között leendő szétosztás végett.

Eljegyzés. Brezovits Ferenc, a sárvári polgári iskola igazgatója, eljegyezte Strohoffer Viktor sárvári vendéglősnek müveltlelkü kedves leányát, Irmát.

Apátunk látogatása Mikes gróf püspöknél. Hollósi Rupert celldömölki apát f. hó 28-án Kránitz Kálmán veszprémi felszentelt püspökkel együtt meglátogatták gr. Mikes János szombathelyi püspököt. A főpásztor szivélyes fogadtatásban részesitette illusztris vendégeit.

Az ipartestület közgyülése. A helybeli ipartestület ma délután 2 órakor tartja rendes évi közgyüléséi a városháza tanácstermében.

Névnap. Hollósi Rupert dömölki apát mult szerdán ünnepelte nevenapját, mely alkalommal délelőtt 9 órakor a zárdaiskola növendékei lepték meg kedves ünnepélylyel. Délben a rendházban fényes ebéd volt, melyen több felköszöntő hangzott el és számos tisztelője meleg szeretettel üdvözölte a rövid ideje köztünk élő népszerü apátot.

Felültetett szobrász. A közelmultban egy szélhámos asszony járta be a vidéket, aki magát budapestinek vallotta és Farkasné szül. Schmiedt Salvatorának nevezte. A helybeli plébániát is felkereste, a haracsonyit is, és megigérte a plébánosoknak, hogy a templom számára egy »fájdalmas Mária-szobrot« készittet Heckenast János szombathelyi szobrásznál. Igéretét azonban csak részben és annyiban váltotta be, hogy a celldömölki apátsági templom részére tényleg meg is rendelte a szobrot 480 koronáért. Heckenast erre a saját költségén ide is utazott, hogy megnézze, vajjon a készitendő szobor hol nyer elhelyezést. Tette ezt annál is inkább, mert a szélhámos asszony annakidején azt vallotta, hogy a 480 korona az itteni plébánián a szobor céljaira már deponálva van. Minthogy ez valótlannak bizonyult s minthogy a haracsonyi plébános is megsürgette időközben a soha meg nem rendelt szobrot, Heckenaszt feljelentést tett csalás cimén az állitólagos szentes nevü Salvatora asszony ellen.

Mükedvelői-előadás Vönöczkön. A vönöcki önk. tüzoltóegylet Husvétnapján Pfeiffer Ottó nagybirtokos gazdasági épületében mükedvelői előadással egybekötött táncvigalmat rendez. Szinre kerül: »Sárga csikó« népszinmü. A tiszta jövedelemet a tüzoltószerek gyarapitására forditják.

A vendéglősök Országos Szövetsége. Az 1910-ben megalakult Országos Vendéglős Egyesületnek eddig már kétezer tagja van, de be épett ezenkivül az ország negyvenöt ipartársulata közül 32. Ez az egyesület hivja össze Kaszára ismét az országos kongresszust, melynek elnöke Kaszás Lajos fővárosi nagyvendéglős, aki tudomásunk szerint vasvármegyei származásu és akinek a Rákóczy-uton levő hires vendéglőjét sok vasvármegyei szokta felkeresni. A kassai kongresszus május 14-én nyilik meg. A tárgysorozat természetesen a vendéglősipar jogi és gazdasági viszonyaival foglalkozik, de fölöleli azokat az ujabb kérdéseket is, amelyekkel a Vendéglősök Országos Szövetsége eddig foglalkozott: Ilyen például az élelmiszer és a sörkartell ellen való törvényes védekezés kérdése, ami az egyesület aikraszállását illeti, arra alkalmat nyujt a mostani kongresszus, amelyen minden vendéglős részt vehet előzetes bejelentés mellett. — Vendéglőseink tömörülését, iparuk előmozditására való törekvésüket mi is helyeseljük és óhajtjuk, hogy jószándékukat a kivánt siker koronázza.

Betörés. Csütörtök éjjel ismeretlen tettesek betörtek Horler János helybeli füszerkereskedő üzletébe. A gazok a ház udvarfelőli tetőzetén felszedték a cserépzsindelyt, a padlás ajtón át aztán lementek az üzletbe és a Wertheim-kasszát kezdték feszegetni. Minthogy nem tudtak a vasszekrénnyel boldogulni és mert talán külső nesz zavarta meg munkájukat, megugrottak anélkül, hogy a kézi pénztarban levő aprópénzt és aranyórát elemelték volna. A csendőrség erélyesen nyomoz.

Csillagsugáros . . . Ily cim alatt egy bájos szövegü magyar dal jelent meg énekhangra zongorakisérettel. A verset lapunkból előnyösen ismert költőnk, Mészáros Hugó irta, ki — mint köztudomásu — rendkivül szépen tudja a hangulatokat festeni, bűbájos nyelvével, stilusával nem egyszer markol szivünkbe. Fönti cimü verse is egy ilyen hangulatos költemény, melyhez a dallamot Göncz Sárika komponálta. A dallam és letét annyira hozzásimul a szöveghez, mintha mindkettő ugyanegy agy szüleménye volna. A dallam természetes, magyaros; a mesterkéltségnek még a nyoma sem látszik rajta, mely körülmény a mai elfajult, hypermodern zeneköltészetben valódi érdem. Ajánljuk zenekedvelő olvasóközönségünk figyelmébe és pártfogásába. Kapható Dinkgreve Nándornál Czelldömölkön. Ára 1 K 70 f. (ifj. B. Gy. okl. zenetanár.)

Egy öreg néni, Vágner Salamonné Budapesten mult szerdán 110 éves korában meghalt. Csak néhány napig gyöngélkedett, azelőtt mindvégig jó egészségnek örvendett. Férje valamikor kereskedő volt, de már körülbelül ötven évvel hagyta el az árnyékvilágot; ezóta özvegységben élt a jó öreg néni unokájának gondviselése alatt.

A bobai tüzoltó-egylet Husvét vasárnapján Győrffy Sándor vendéglőjében mükedvelői előadást tart, melyen szinre kerül: »A halász szeretője«. Az előadást tánc követi.

Varázs-Szinház a Koronában. Ladomérszky Lajos, a »Berlini Akadémie für Magische Kunst« tanára, fényesen felszerelt varázs-szinházával átutazólag egy este fog ma nálunk vendégszerepelni. A műsor oly atrakciókat ölel fel, mit ezideig még nálunk senki be nem mutatott. Az est minden egyes száma egy-egy atrakció, amilyent eddig csak a fővárosok közönségének volt alkalma látni. A gazdag műsort a szétbordott és kiragasztott szinlapok hirdetik. Mi ezuton hivjuk fel olvasóink figyelmét ezen páratlan érdekességü előadásra, mely a Korona-szálló nagytermében esti 8 órakor veszi kezdetét.

Tanitók fürdője alakulás előtt. Nincs az az országnak egyetlen helyisége, ahol ne lenne ismeretes a tanitók társadalmi fürdője, üdülő és gyermek nyaraló telepe szervezése érdekében, a természeti kincsekben oly gazdag bérces, vadregényes Székelyföld anyavarosából: Székelyudvarhelyről meginditott nagyszabásu részvénytársasági mozgalom. Miután ezen országos actió célja egy mélyen járó szociális eszme helyes alapon való életre hivása, a köz javára való megteremtése, melynek áldásos kihatását majdan ezeren és ezeren fogják élvezni: ezen üdvös alapitást az ország tanitósága, papi, jegyzői, tisztviselői kara, ugyszintén a községek és városok, mint testületek, szövetkezetek, társadalmi alakulatok, s a nagy társadalom kebeléből még igen sokan mások is hathatósan támogatják az alapitási tervezeten megtett és gyüjtött részvényjegyzős tömeges beküldésével. Igen, mert a tanitóság ez irányu mozgalmával nemcsak a felnőttek számára fog egy, az évnek minden szakában használat alatt álló gyógyfürdőt létesiteni, a székelyudvarhelyi Szejke fürdőn, üdülő és nyaraló-telepet a nagybaconi Üzonka fürdőn; de a tanulóifjuság számára egy nagyobbszabásu gyermek nyaraló-telep — kolonia, — felállitását is célba vette a 25 koronás részvények kibocsátásával. A közegészségügy szolgálatába állitandó hasznos intézmény lesz a tanitók társadalmi fürdője, melynek mielőbb megalakitása valóban közérdek, s igy a szervezőkkel együtt arra kérjük olvasóinkat; támogassák azt, az esetleg még kinn levő alapitási tervezeteknek részvényjegyzéseikkel, ellátott mielőbbi beküldésével, hogy az alakuló ülés összehivható legyen. Tájékozásul, az alapitási tervezetek még ősszen is visszaküldendők Gyerkes Mihály igazgató-tanitó cimére Székelyudvarhelyre. A gyermekifjuság és saját maguk testi erejének fejlesztése, egészségünk épitése fontos magán, de azzal együtt közérdek is levén, siessünk mindnyájan ezen nagy jelentőségü országos alapitás támogatására.

A magyar Delta. A Duna mielőtt a Fekete-tengerbe szakad, deltákat alkot. Tudunk a Nilus deltáiról is, ahol egy esztendőben kétszer aratnak; a magyar *Deltáról* azonban csak azok tudnak, akik már eddig gyümölcsöst, szőlőt, vadaskertet keritettek. A magyar Delta, amelyet *Kolerich Pál és fiai* Budapest, Ferenc József-rakpart, hoztak forgalomba, a legkiválóbb keritkező anyag, mert olcsó, tartós és a célnak mindenképen megfelel. Kollerich Pál és fiai ezzel a sodronyukkal a magyar ipartermelésnek kiválo szolgálatot tettek. A cég a legelőkelőbb gazdaságoknak szállitja a sodronyt, mely versenyen kivül áll. Készséggel küld arjegyzéket.

Előfizetési felhivás: a *„Háztartás„* tizennyolcadik évfolyamára. A mindinkább fokozódó drágaság idején a családja jóléteért aggódó gazdasszonynak égető szüksége van egy tapasztalt jóbarát támogatására. Egy ilyen megbizható, hü, jobarát a *„Háztartás“*, a mely immar a tizennyolcadik évében élvezi a magyar hölgyvilág kitüntető bizalmát, szeretetét. Minden a mi a müvelt magyar gazdasszonyokat érdekli, helyet talál a *„Háztartás“* hasábjain. Évenként ezernél több kipróbált ételrecept, befőzési leirás, s a konyha, éléskamra, lakás, fütés, világitás, mosás, vasalás, állattenyésztés, hizlalás, kertészet körébe vágó közlemény és sok egyébb hasznos tudnivaló mozditja elő a magyar gazdasszonyvilág érdekeit. Fötörekvésünk, hogy a takarékosság, az igénytelenség, az egyszerüség elveinek hangoztatásával elő mozditsuk a családi élet gondtalan nyugalmát megelégedését. A háztartási közleményeken kivül gondot fordit a gyermeknevelés, az egészség és szépségápolás kérdéseire, valamint a legujabb divat és a különféle kézimunkák ismertetésére is diszesen illusztrált leirásokban. A *„Háztartás“* negyedévenként (Husvét — Pünkösd — Mindenszentek — Karácsony) diszes, kiállitasu es érdekes tartalmu ünnepi számban jelenik meg. Előfizetési dij Negyedévre 3 K, félévre 6 K, egy évre 12 K. Az előfizetési pénzek a *„Háztartás“ kiadóhivatalának* (Budapest, VI., Eötvös-utca 36.) cimére küldendők. Mutatványszámokkal dijmentesen és készségesen szolgál a kiadóhivatal. Kegyes pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel *Erdős József*, a „Háztartás“, kiadótulajdonosa (Budapest, VI., Eötvösu.-36.) Kurthy Emilné, a *„Háztartás“* szerkesztője (Budapest, VIII., József-körut 31/b).

Csak Mautner-féle magyakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számitó gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magyak rovására és a vevők kárára lehetséges. 115

Kutya sors. (Mese.) Egy bankárnak volt egy kedvenc kutyája, amit mindenhova magával vitt. Egyszer a bankár fürödni ment. Fürdőzés közben örvénybe került, kétségbe esve kiáltozott segitségért. A kutya látva gazdája szorult helyzetét, utánna ugrott és kihuzta a partra. A bankár ekkor megfogadta, hogy a kutyát mindig a tenyerén fogja hordozni. Később a kutya megöregedett s kezdett gazdájának terhére válni. Már elakarta valakinek ajándékozni, — de eszébe jutott előbbi fogadása, — hogy a kutyát mindig a tenyerén hordozza. Mivel pedig szavának állani akart, agyonlövette a kutyát s a bőréből csináltatott magának — kesztyüt.

Ne gyere haza. Az eset a vén Európában is megtörténhetett volna, mint ahogy megtörténik, de ritkán végződik olyan csattanóval, amilyennel Amerikában végezik el azt, ha az asszony meglép a férjétől. Lambert János nevü honfitársunkkal történt, hogy 12 évi boldogtalan házasság után hitvestársa elhagyta. A nagyszivü asszony megszökött egy fiatal emberrel. Ez még csak hagyjan, de tudni kell azt is, hogy Lambertné 40 éves, a szerelmese 20 éves. Mikor a férj megtudta a hütlen asszony dolgát, egyáltalán nem esett kétségbe, sőt még csak arra sem gondolt, (ugy látszik Amerikában kiparolgott a fejéből az az oktalan »magyar virtus«) hogy agyonlövi a felességét, feltéve, ha megtalálja. Ellenben elment egy ujsághoz és apróhirdetést tett közzé:

Aranka,
ne gyere haza! Minden meg van bocsájtva!
Lambert János.

Ezzel a furfangos magyar nem érte be. Elvitte felesége arcképét a lapokhoz s fizetett, hogy közzé tegyék. A megcsalt férj igy akarja elérni azt, hogy felesége tudomást szerezzen a boldogságról, amelyet azzal okozott, hogy elszökött tőle. A fényképről itélve konstatálni kell azt is, hogy az asszonyszöktető fiatalembernek egyáltalán nem volt valami jó izlése.

Petőfi szülei.

Egy kis részlet.

Irta: Farkas Emőd.

Vachot Sándor belépvén a Honrendű szerkesztőségébe, ott nagy meglepetésére egy kék mándlis, magyar nadrágos, alacsony, köpcös, barna ember és egy selyemkendős asszonyt talált, akik jöttére nagy illemtudással keltek fel székeikről.

— Bocsánat, ténsur — mondá az öszbevegyült falusi ember — én Petrovics vagyok Szalk-Szent-Mártonból s az anyjukommal együtt Sándor fiamat keressük.

— Örvendek, bátyámuram, csak tessenek helyet foglalói, mindjárt itthon lesz Petőfi ur.

— Ha meg nem sérteném kérdésemmel a ténsurat, — szólal meg az öreg Petrovics, zavartan forgatva a kalapját, — hogy viseli magát az én Sándor fiam?

kifogásom ellene.

— Nem korhely, nem maradozik ki éjszakára?

— Nem iszik az, bátyám, este pedig legfeljebb, ha tizenegyig marad ki.

Petőfi, kemény dobogással közeledett a szobája felé.

— Ez Sándor. —

Petőfi a szobába nyitva, meglepetésében az ajtó előtt megállt s csak azután futott az édes anyjához.

Az öregasszony könnyezve csókolta, ölelte, majd kezébe fogta az arcát, gyönyörködve nézegette, aztán boldog mosollyal szólt:

— Jó szinben vagy, fiam!

— A rendes, nyugodt élet teszi ezt, édes apám.

— Mond csak fiam — jó ember ez a te gazdád.

— Nagyon jó, édes anyám. Egy kicsit ugyan érezteti velem, hogy segédje vagyok, de azért igazságos és jószivü hozzám.

— Es rendesen fizet, nem huz le tőled semmit?

— Ellenkezőleg, még előleget is ad, ha kérek; most száz forintot kaptam tőle külön egy munkámért.

— Száz forintot? — ismételte csodálkozva az anyja? — Hát aztán hova tetted azt a rengeteg pénzt?

— Jó helye van annak, édes anyám.

— Tán adósságot fizetsz belőle?

— Nincs nekem egy fillér adósságom sem, édes anyám.

— Akkor hát hová tetted a pénzedet?

Itt van a fiókban, holnap akartam elküldeni édes szüleimnek, de annál jobb, hogy itt vannak, legalább magam adhatom át.

A költő ezzel kivette fiókjából a kétrétet hajtott százast és boldogsággal sugárzó arccal nyujtotta át az apjának. Az öreg Petrovics, hol a százasra, hol meg a fiára nézett. Gyanakvó tekintettel méregette a fiát, erősen küzdött magában, végre körülnézett, mintha a falaknak is füle volna s halkan, csaknem ijedten kérdezte:

— Fiu, te, igaz uton jutottál te ehhez a pénzhez?

Nezte, nézte, és könyv gyült a szemébe.

Eladó ház.

Czelldömölkön az Uj-telepen (Szentmárton-utca 19. sz.) ujonnan épült ház, mely áll: 2 szoba, 2 konyha és a szükséges melékhelyiségekből, — ugyszintén nagy gyümölcsös kerttel, azonnal olcsó áron eladó. Bővebb felvilágositás nyerhető szerkesztőségünkben.

Egy két és fél éves

zsemlye-tarka diplomás

tenyészbika

Kiniczky Lajos
Kemenesszentmártoni lakosnál azonnal eladó

Gőzmalom eladás.

Rábakecskéden 1908. évben épült 4 járatu, létmagas őrlésre önműködően berendezett gőzmalom eladó és folyó évi julius hó 1-én átveendő. A malom vételára 60 ezer K, ennek fele része 30 ezer kor. készpénzben lefizetendő, másik fele pedig 10 évi törlesztés mellett évi 3000 korona tőke és a fennmaradó összeg után járandó kamatok fizetendők, mindenkor január és julius 1-én, vagyis féléveneket.

A malom bármelyik munkanapon üzemben megtekinthető és a tulajdonossal az adásvételre vonatkozó szerződés 10% bánatpénz lefizetése mellett mai naptól kezdődőleg megköthető.

Szőlő-oltványok

szőlővesszők és Gladiscnia (élőkeritésnek alkalmas) **csemeték** beszerzésére legmelegebben ajánljuk a legjobb hirnévnek örvendő

Szücs Sándor Fia

szőlőtelepét Bihardiószegen.

Ha a saját érdekét tartja szem előtt, ugy ne vegyen addig oltványt vagy vesszőt, mig a fenti cég nagy képes árjegyzékét nem kérte; ingyen és bérmentve. Ezen árjegyzék minden szőlőbirtokost érdekel hasznos tartalmánál fogva.

[illegible]

A tisztelt érdeklődők a telep megtekintésére szivesen láttatnak.

Épittetők figyelmébe!

Kisebb-nagyobb épületek felállitását, — épitőmesteri közreműködéssel — javitásokat, átalakitásokat jutányos áron elvállalom.

Wendler Mátyás

kőműves-ipares, épitkezést vállalkozó.

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szeplők elnyerésére, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megóvására nincs jobb szappan, mint a világhirű »Steckenpferd« liliom-tejszappan. Védjegye »Steckenpferd« készíti Bergmann et Co. cég Tetschen a/E. Kapható minden gyógyszertár, drogueria, illatszer és minden e szakmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér. Hasonlóképen csodálatosan beválik a Bergmann-féle »Manera« liliomtejkrém fehér és finom női kezek megóvására, ennek tubusa 70 fil., mindenütt kapható.

Varga György Czelldömölk

villamos-üzemű faapritó vállalata.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, hogy Czelldömölkön

villamos erőre berendezett

faapritó-vállalatot

létesitettem. A faaprittató közönségre nézve nagy előny háramlik abból, mert tüzifáját mindenki tetemesen olcsóbban aprittathatja fel, az apritási művelet rövid ideig tartó és ami fődolog, nem kell favágó embereket keresni és akkor is napokig várni, mig azok azt összevágják.

A villamosvezeték mentén, ugy attól 150 méter távolságra is eszközölhető a faapritás az itt jelzett olcsó áron: ölenként fűrészelés, apritás 7 K 20 fillér

Csak fűrészelés ölenként 5 K Kisebb mennyiségű apritást is elvállalok. Ugy a téli, mint a nyári időszakban a fenti árak nem fognak változni. — Megkereséseket kérem lakásomra: **Czelldömölk, Szentháromság-tér (Kohn Sándor-féle ház).**

Ezen uj vállalatomhoz a n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok, kiváló tisztelettel

Varga György.

Kinek drága az egészsége

és pénzét nem akarja hiábavaló dolgokra kidobni, az saját érdekében cselekszik, ha legalább egyszer-kétszer kipróbálja a világhirű

OROSZLÁN MENTHOL

sósborszeszt

a háziszerek királyát.

Kapható 44 filléres, 1·10 és 2·20 K eredeti üvegekben.

FŐ-ELÁRUSITÓ

Mayer István Czelldömölk

füszer, csemege és szikereskedő.

Törvényesen bejegyzett védjegy.

Csuz, köszvény, reuma, szaggatás, nyilalás, oldalszúrás, kerekcsontfájás, derék- oldal- vagy hátfájás, izom- és inhantalmak- kar- és lábgyengeség, merev végtagok és ujjak, görcsök, továbbá hűlés-, megfázás- vagy léghuzamból származó bajok azonnal enyhülnek az Oroszlán Mentho Sósborszesz használata által. Ha a fájó testrész a dörzsölést nem tűri, ugy borogatást alkalmazzunk.

Fogfájás, fejfájás, fejszaggatás, hajhullás, idegesség, bágyadtság, kimerültség, általános gyengeség esetében kimondhatlan jót ér fel a valódi Oroszlán Mentho Sósborszesz.

Torokfájás, rekedtség, gegehurut, influenza, [illegible] felép, ugy emlékezzék az Orosz Oroszlán Mentho Sósborszeszre, mely a legkitűnőbb és legelterjedtebb háziszer.

Ezer és ezer más esetekben is kitűnő sikerrel lesz az Oroszlán Mentho Sósborszesz használva.

Minden egyes üveghez a használati utasítás van mellékelve; sok ezer hálairat tanúsítja, hogy az Oroszlán Mentho Sósborszesz az emberiség jótevője.

Okvetlen az e. n. n. tárnokok

A világ legelterjedtebb és legolcsóbb irógépe a „MIGNON“ megtekinthető: Dinkgreve Nándor papirkereskedésében. — Ára 160 korona.

Cipőm szép és tökéletes
Benne járni élvezetes
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

kaucsuk sarok . . .

BUTOROK

Hálok, ebédlők, uriszobák, szalonok, teljes szálloda, kávéház, vendéglő és kastélyberendezések, vas- és rézbutorok, szőnyegek, függönyök, csillárok, zongorák szállittatnak bárhová

készpénzért vagy rendkivül előnyös fizetési feltételekkel.

Díszes nagy butoralbum 1 K

Teljes berendezésnél utazó minták kal **díjmentesen küldetik bárhová.**

MODERN Lakberendezési Vállalat

Budapest, IV. Gerlóczy-u. 7.
(Központi városháza mellett.)

cim és templomfestéseket, mázolásokat, ugyszintén a szobafestői szakba vágó munkákat

jutányos áron

a legnagyobb megelégedésre készitem.

Horváth Lajos
szobafestő, cimfestő és mázoló
Czelldömölk, Kis-utca 2. sz.
(Szőlő-vendéglő mellett.)

Ne vegyen
addig
szőlőoltványokat
mig Berecz Lajos Sági-utcai kertészetében meg nem tekinti a legkitünőbb, **kizárólag első osztályu** szőlőoltványokat.
Kapható minden hazai fajban.

Ha „FORHIN" nal permetez,

I-szőr kevesebb a gond,
II-szor kevesebb a munka,
III szor kevesebb a munkabér!

mert a FORHIN sokszorta megjavitott BORDÓI KEVERÉK kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre is!

Bármily harmatnál permetezhet vele! Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat! Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett **Rézkénport és bordei portis.** Kérjen ingyen és bérmentve leirást a

FORHIN-gyártól,
Budapest, VI. Váczi-ut 58.

Pénzt takarit ha ruhaszükseglet

Altmann Bernát

az „Angol" divathoz cimzett

férfi és gyermekruha áruházában szerzi be

Pápán, Kossuth Lajos-utca 9. sz.

Költsége és fáradsága megtérül, mert a nagymennyiségü, csakis gyapjuszövetekbő kés ült árukbó nagy raktárt tart és azok itt e őnyös árban szerezhetők be.

E cég versenyképessége felülmulhatlan.

Angol raglánban óriási választék.

2000 darab gyermek ötöny 5 koronától 20 koronáig

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Czelldömölk.